
Број/Број: 03/10-50-19-134-28/15
Сарајево/Sarajevo, 16.12.2015.

Истраживање број: 215

Врста истраживања: **KOMP** - komparativni pregled

PREGLED PROPISA O PLATAMA I NAKNADAMA IZABRANIH, IMENOVANIH I POSTAVLJENIH LICA U DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA CRNE GORE, HRVATSKE I SRBIJE

Припремила:

Aida Osmanović

Дескриптор: државне институције; плате и накнаде изабраних и именованих званичника

Истраживање је намењено посланицима и делегатима, који могу поставити додатна питања, сугестије и коментаре на email адресу: istrazivacki.sektor@parlament.ba.

Јавност Босне и Херцеговине може коментирати радове, али Истраживачки сектор нема могућност да одговара на коментаре и дискутира о истраживању.

Информације наведене у садржају истраживања важеће су у тренутку припреме истраживања и оне се не ажурирају након објаве истраживања.

Истраживање не одражава званичан став Парламентарне скупштине Босне и Херцеговине (PSBiH).

SADRŽAJ

SAŽETAK	3
I. UVOD.....	5
II. RELEVANTNI ZAKONI	6
III. LICA NA KOJA SE ODNOSI RELEVANTNI ZAKONI.....	7
IV. PRAVA TOKOM OBAVLJANJA DUŽNOSTI.....	7
IV.1. Pravo na platu za obavljanje dužnosti.....	7
IV.2. Pravo na naknadu troškova te druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti	9
V. PRAVA NAKON PRESTANKA OBAVLJANJA DUŽNOSTI.....	12
V.1. Pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti.....	12
V.2. Pravo povratka na radno mjesto.....	13
V.3. Propisi doneseni u cilju uštede državnog budžeta u Hrvatskoj kroz smanjenje iznosa penzije	13
VI. POSEBNA PRAVA PREDSEDNIKA DRŽAVE TOKOM I NAKON MANDATA	14
Prilog: Koeficijenti za obračun plata	16

SAŽETAK

Predmet istraživanja u ovom radu su zakoni i drugi propisi koji uređuju pravo na platu, pravo na nadoknadu materijalnih troškova te pravo na druge naknade izabраних, imenovaniх i postavljenih lica odnosno državnih dužnosnika tokom obavljanja mandata i nakon prestanka obavljanja mandata u državnim institucijama Crne Gore, Hrvatske i Srbije.

Navedena prava su uređena ustavom, zakonima, poslovniciма parlamenta, odlukama parlamenta te aktima vlade. Osim toga, posebnim zakonima o predsjedniku su uređena prava predsjednika Hrvatske (nakon obavljanja mandata) i Srbije (tokom i nakon obavljanja mandata). Izabrana, imenovana i postavljena lica odnosno dužnosnici u smislu ovih zakona su predsjednik države, predsjednik i potpredsjednik parlamenta, predsjednik i potpredsjednik vlade, članovi parlamenta, članovi vlade, glavni javni tužioci, predsjednici sudova i druga izabrana, imenovana i postavljena lica u ministarstvima, sudovima, uredima, posebnim organizacijama, javnom pravobranilaštvu itd.

U Crnoj Gori pravo na zaradu i druge vrste naknade državnih i javnih funkcionera uređena su *Ustavom Crne Gore, Zakonom o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera*, aktima Skupštine Crne Gore te Vladinom Uredbom. Ta prava, prema spomenutom Zakonu, obuhvaćaju **prava tokom obavljanja dužnosti** (pravo na platu za obavljanje državne dužnosti; pravo na razliku između zarade ili penzije koju ostvaruje i zarade koju bi ostvario da državnu funkciju obavlja profesionalno; pravo na nadoknadu troškova kao što je naknada za godišnji odmor, plaćeno odsustvo, privremenu spriječenost za rad, stručno usavršavanje, ishranu u toku rada, službeno putovanje u zemlji i inostranstvu, odvojeni život od porodice, otpremnina zbog odlaska u penziju, selidbeni troškovi i pomoć u zakonski utvrđenim slučajevima; te pravo na druge sljedeće naknade: za korištenje sopstvenog automobila, za rad u radnim tijelima, za troškove telefona, za troškove smještaja i druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti) te **prava nakon prestanka obavljanja dužnosti** (pravo na nadoknadu u periodu od godinu dana).

Materijalna prava izabраних i imenovaniх lica u Hrvatskoj su uređena *Ustavom Republike Hrvatske, Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika*, drugim zakonima, aktima Hrvatskog sabora te odlukama Vlade Hrvatske. Državni dužnosnici u Hrvatskoj, prema navedenom Zakonu, imaju **prava tokom obavljanja dužnosti** (pravo na platu; pravo na nadoknadu određenih materijalnih troškova: naknada za odvojeni život, naknada troškova za službeno putovanje, naknada troškova prehrane; i pravo na životno osiguranje), te **prava nakon prestanka obavljanja dužnosti** (pravo na nadoknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti – najduže godinu dana te pravo rasporeda, odnosno povratka na rad na poslove koje je obavljao prije obavljanja dužnosti uz nadoknadu do dva mjeseca). Predsjednik Republike Hrvatske, u skladu sa *Zakonom o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti nakon prestanka mandata*, osim gore navedenih prava nakon prestanka obavljanja dužnosti ima još i pravo na fizičku zaštitu, pravo na penziju, pravo na ured (uključujući službenike, vozača i automobil) na period od pet godina po prestanku obavljanja dužnosti te pravo na pokrivanje troškova sahrane u slučaju smrti predsjednika.

Naknade materijalnih troškova i ostale naknade izabраних, imenovaniх i postavljenih lica u Republici Srbiji su uređene *Zakonom o platama u državnim organima i javnim službama, Zakonom o radnim odnosima u državnim organima*, drugim zakonima, aktima Narodne skupštine te uredbama i odlukama Vlade Republike Srbije. Materijalna prava, prema navedenim zakonima, podrazumijevaju **prava tokom obavljanja dužnosti** (pravo na platu i dodatak na platu, kao i na nadoknadu plate za vrijeme odsustva; pravo na nadoknadu materijalnih

troškova za dnevnice i noćenje na službenom putovanju, za upotrebu sopstvenog vozila u službene svrhe, za prevoz na rad i s rada, za selidbene troškove i naknadu za odvojeni život) te **prava nakon prestanka obavljanja dužnosti** (pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti u periodu od tri mjeseca; te pravo na povratak na prethodno radno mjesto). I u Srbiji poseban zakon, *Zakon o predsjedniku Republike Srbije*, uređuje prava predsjednika na platu i druge naknade, pravo supružnika predsjednika (pravo na odsustvo s rada i naknadu plate ili na mirovanje radnog odnosa i mjesečno primanje) te prava predsjednika nakon prestanka mandata (pravo na vraćanje na rad, prava na naknadu plate nakon prestanka obavljanja dužnosti u periodu od šest mjeseci, s mogućnošću produženja najviše šest mjeseci dok se ne zaposli ili ne ispuni uslove za penziju; pravo na mjesečno primanje po prestanku prava na naknadu plate; pravo na posebno mjesečno primanje pod određenim uslovima; pravo na kancelarijski prostor, savjetnike, vozača i automobil - onoliko dugo koliko mu je trajao mandat; pravo na fizičko obezbjeđenje - jednu godinu po prestanku mandata ili duže ukoliko je potrebno).

PREGLED PROPISA O PLATAMA I NAKNADAMA IZABRANIH, IMENOVANIH I POSTAVLJENIH LICA U DRŽAVNIM INSTITUCIJAMA CRNE GORE, HRVATSKE I SRBIJE

I. UVOD

Izabrana, imenovana i postavljena lica odnosno državni dužnosnici, po osnovu obavljanja dužnosti u državnim institucijama, ostvaruju određena materijalna prava. Ova prava možemo podijeliti u dvije grupe:

1. prava tokom obavljanja dužnosti:

- pravo na platu (ukoliko dužnost obavlja profesionalno)/razliku plate (u određenim slučajevima);
- pravo na nadoknadu troškova: naknada za odvojeni život, naknada za službeno putovanje, naknada za troškove prehrane i slično;
- pravo na druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti: naknada za rad u radnim tijelima, naknada za troškove telefona, naknada za korištenje sopstvenog automobila i sl.

2. prava nakon prestanka obavljanja dužnosti:

- pravo na naknadu u vremenski ograničenom periodu i pod određenim uslovima;
- pravo povratka na radno mjesto na kojem je bio zaposlen prije obavljanja dužnosti.

Vrste ovih prava, odnosno visina naknada se neznatno razlikuju u posmatranim državama.

Tabela 1. Pregled zakonski uređenih materijalnih prava izabranih, imenovanih i postavljenih lica u državnim institucijama Crne Gore, Hrvatske i Srbije

Vrsta prava	Izabrana, imenovana i postavljena lica		
	Crna Gora	Hrvatska	Srbija
	<i>Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera</i>	<i>Zakon o obvezama i pravima državnih dužnosnika</i>	<i>Zakon o platama u državnim organima i javnim službama; Zakon o radnim odnosima u državnim organima</i>
Prava tokom obavljanja dužnosti			
Pravo na platu/razliku plate za obavljanje dužnosti	✓	✓	✓
Pravo na nadoknadu troškova, te druge naknade u vezi sa obavljanjem dužnosti	✓	✓	✓
Prava nakon prestanka obavljanja dužnosti			
Pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti	✓ godinu dana; puni iznos posljednje plate	✓ godinu dana; prvih 6 mjeseci puni iznos posljednje plate, drugih 6 mjeseci 50% iznosa; moguće produžiti primanje punog iznosa drugih 6 mjeseci	✓ 3 mjeseca; puni iznos posljednje plate; moguće produžiti još 3 mjeseca.
Pravo povratka na radno mjesto	/	✓	✓

II. RELEVANTNI ZAKONI

Prava izabranih, imenovanih i postavljenih lica u državnim institucijama Crne Gore, Hrvatske i Srbije uređena su ustavom, zakonima, aktima parlamenta te uredbama i odlukama vlade. U radu obrađujemo zakone i druge propise koji se odnose na sva izabrana, imenovana, odnosno postavljena lica u institucijama navedenih država.¹

U Crnoj Gori pravo na zaradu i druge vrste naknade državnih i javnih funkcionera uređeno je *Ustavom Crne Gore* (za poslanike u Skupštini Crne Gore); *Zakonom o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera*; aktima Skupštine Crne Gore za poslanike Skupštine (*Poslovníkom* i odlukama Administrativnog odbora Skupštine); te Vladinom *Uredbom o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima*, koja se odnosi i na državne funkcionere.

Prava državnih dužnosnika u tijelima državne vlasti u Republici Hrvatskoj uređena su *Ustavom Republike Hrvatske* (za zastupnike u Hrvatskom saboru); te sljedećim zakonima: *Zakonom o obvezama i pravima državnih dužnosnika*; *Zakonom o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru*; *Zakonom o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku dužnosti*; *Zakonom o smanjenju mirovina određenih prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika*; *Zakonom o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju*. Materijalna prava zastupnika Hrvatskog sabora detaljnije su uređena aktima Sabora: *Poslovníkom Hrvatskog sabora* i odlukama Odbora za imenovanja i upravne poslove (*Odluka o zastupničkom paušalu* te *Odluka o smještaju zastupnika Hrvatskoga sabora u Zagrebu u vrijeme zasjedanja Sabora, radnih tijela i klubova zastupnika*). Također, Vlada Republike Hrvatske donijela je *Odluku o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima*, te *Odluku o visini osnovice za obračun plate državnih dužnosnika*.

Pravo na platu, pravo na naknade materijalnih troškova te ostale naknade izabranih, imenovanih i postavljenih lica u Republici Srbiji uređena su sljedećim zakonima: *Zakonom o platama u državnim organima i javnim službama*, *Zakonom o Narodnoj skupštini* (za narodne poslanike), *Zakon o primanjima narodnih poslanika u Narodnoj skupštini Republike Srbije*, *Zakonom o radnim odnosima u državnim organima*, *Zakonom o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava*, *Zakonom o izmjeni Zakona o platama državnih službenika i namještenika* te *Zakonom o predsjedniku*; zatim *Poslovníkom Narodne skupštine Republike Srbije* i odlukama Odbora za administrativno-budžetska i mandatno-imunitetska pitanja za narodne poslanike Skupštine; te uredbama i odlukama Vlade Republike Srbije: *Uredbom o koeficijentima za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih u državnim organima*, *Uredbom o naknadama i drugim primanjima izabranih i postavljenih lica* te *Odlukom o službenim putovanjima u inostranstvo*.

Zakoni i drugi propisi o primanjima i naknadama članova parlamenata u BiH i susjednim državama posebno su obrađena u istraživačkom radu „Materijalna prava članova parlamenata u Bosni i Hercegovini, Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji“, koji je dostupan na intranetu : <http://portalpsbih/istrazivacki/libPubsDocs/Forms/AllItems.aspx> te na internetskoj stranici PSBiH: https://www.parlament.ba/sadrzaj/about/istrazivanja/Archive.aspx?langTag=bs-BA&template_id=5&pril=b&pageIndex=1

¹ Napomena: U ovom radu su obrađeni propisi koji su u periodu pisanja rada bili dostupni na zvaničnim internetskim stranicama relevantnih institucija i službenih listova, kojima je pristup besplatan.

III. LICA NA KOJA SE ODOSE RELEVANTNI ZAKONI

Zakoni i drugi propisi koji uređuju materijalna prava državnih i javnih funkcionera odnosno dužnosnika u Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji odnose se na, između ostalih, predsjednika države, predsjednika i potpredsjednika parlamenta, predsjednika i potpredsjednika vlade, članove parlamenta, članove vlade, generalnog sekretara parlamenta i njegovog zamjenika, generalnog sekretara predsjednika odnosno predstojnika ureda predsjednika, generalnog sekretara vlade te druga izabrana, imenovana i postavljena lica u ministarstvima, sudovima, uredima, posebnim organizacijama, javnom pravobranilaštvu i drugim državnim institucijama.²

IV. PRAVA TOKOM OBAVLJANJA DUŽNOSTI

IV.1. Pravo na platu za obavljanje dužnosti

U sve tri posmatrane države, izabrana, imenovana odnosno postavljena lica imaju pravo na platu, ukoliko svoju dužnost obavljaju profesionalno. Njihova osnovna plata se utvrđuje množenjem osnovice sa zakonski utvrđenim koeficijentom.

Osnovicu za obračun plate gotovo svih izabranih, imenovanih i postavljenih lica u ovim državama utvrđuje vlada, odnosno radno tijelo u kojem lice obavlja dužnost. Izuzetak su osnovice za platu:

- predsjednika Crne Gore i generalnog sekretara predsjednika Crne Gore, koju utvrđuje radno tijelo Skupštine Crne Gore;
- predsjednika, zamjenika predsjednika te suce Ustavnog suda Republike Hrvatske, na koje se primjenjuje osnovica utvrđena za obračun plate sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika Zakonom o platama sudaca i drugih pravosudnih dužnosnika,
- predsjednika Republike Srbije, narodne poslanike i imenovana, postavljena i zaposlena lica u službama predsjednika Republike i Narodne skupštine Republike Srbije, koju utvrđuje Administrativni odbor Narodne skupštine, u skladu s obezbijedenim sredstvima u budžetu Republike Srbije.³

---

² Član 1. i 2. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora (Službeni list CG, br. 33/2008 i 76/09; Odluke Ustavnog suda Crne Gore, br. 86/08, 43/09, 103/09 i 108/09- 7/2010-25.) internetska stranica Službenog lista Crne Gore:

<http://www.sluzbenilist.me/PravniAktDetalji.aspx?tag=%7b16F187E7-DFAC-4742-80CE-C259C5D8A511%7d> (datum pristupa stranici 31.07.2015.).

Član 1. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska (Narodne novine br. 101/98, 135/98, 105/99, 25/2000, 73/2000, 30/2001, 59/2001, 114/2001, 153/2002, 154/2002, 163/2003, 16/2004, 30/2004, 105/2004, 187/2004, 92/2005, 121/2005, 151/2005, 135/2006, 141/2006, 17/2007, 34/2007, 82/2007, 107/2007, 60/2008, 38/2009, 150/2011, 22/2013, 102/2014, 103/2014 i 3/2015) .

Član 1. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Srbija ("Sl. glasnik RS", br. 34/01, 62/06, 116/208, 92 /2011, 99 /2011 10 /2013, 55 /2013, 99 /2014), internetska stranica Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave: <http://www.mduls.gov.rs/latinica/dokumenta-zakoni-akta-doneti.php> (datum pristupa stranici 30.07.2015.).

³ Član 4.,st.1, tač.1; čl.6.,st.1.-2. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora. Član 11. stav 1; čl. 12. stav 1.-2. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska. Član 2. stav 1. i 3.; čl. 3. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Srbija.

U 2014. godini osnovice za obračun plata dužnosnika u Hrvatskoj i svih korisnika javnih sredstava u Srbiji snižene su oko 10%.

SNIŽENA OSNOVICA ZA OBRAČUN PLATE HRVATSKIH DUŽNOSNIKA

Visinu osnovice za obračun plate državnih dužnosnika utvrđuje Vlada Hrvatske, u skladu sa Zakonom o izmjeni Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika iz 2009. godine. U decembru 2014. godine, ova osnovica je snižena skoro 8%, odnosno sa 4.221,76 HRK bruto⁴ (oko 1.077 BAM) na 3.890 HRK bruto (oko 992 BAM⁵) i primjenjuje se od decembra 2014. godine.⁶

Izjava ministra uprave Arsena Bauka: „Plaće državnih dužnosnika smanjene su tako za oko 10%, a Vlada je tom odlukom ispunila obećanje da neće doći do povećanja njihovih plaća temeljem izmjena Zakona o porezu na dohodak, koje stupaju na snagu od 1. siječnja. Primjena izmjena Zakona o porezu na dohodak imala bi za posljedicu porast plaća državnih dužnosnika u prosjeku za 1.000 HRK, ako ne i više. S obzirom na javno izražen politički stav da porezni sustav ne bi trebao imati takav utjecaj na plaće dužnosnika, osnovica za utvrđivanje bruto plaće državnih dužnosnika smanjuje se na 3.890 HRK, pa će im plaće ostati otprilike na istoj razini. Od početka krize, odnosno od 2008. do danas, osnovica plaće državnim dužnosnicima smanjena je za 28,9 %.”⁷

PRIVREMENO SNIŽENA OSNOVICA ZA OBRAČUN PLATE KORISNIKA JAVNIH SREDSTAVA U SRBIJI

Osnovica za obračun plate i isplatu plata kod korisnika javnih sredstava u Srbiji je, od novembra 2014. godine, privremeno umanjena za 10%, *Zakonom o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava*. Izuzetno, zaposleni čija je osnovna plata prije početka primjene ovog zakona bila niža od 25.000 dinara (oko 405,00 BAM⁸), zadržava svoju neto platu, a ako bi se zaposlenom, primjenom ove umanjene osnovice, utvrdila plata niža od 25.000 dinara, onda mu se isplaćuje osnovna neto plata u iznosu od 25.000 dinara.⁹

Koeficijente za obračun plata izabranih, imenovanih i postavljenih lica zakonom utvrđuju vlade ovih država. Izuzetak su koeficijenti za dužnosnike u Uredu predsjednika u Hrvatskoj, koje utvrđuje predsjednik Republike Hrvatske. U Srbiji, koeficijent sadrži i dodatak na ime naknade za ishranu u toku rada i regresa za korišćenje godišnjeg odmora.¹⁰ Koeficijenti za obračun i isplatu plata su dati u prilogu uz ovaj rad.

⁴ Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika, Hrvatska (Narodne novine br. 31/14)

⁵ Kursna lista Centralne banke BiH od 25.12.2014. http://www.cbbh.ba/?id=4&year=2014&ex_rate=253

⁶ Odluka o visini osnovice za obračun plaće državnih dužnosnika, Hrvatska (Narodne novine br. 151/14.)

⁷ Izvor: Poslovni dnevnik, Hrvatska, internetska stranica: <http://www.poslovni.hr/hrvatska/smanjena-osnovica-za-place-drzavnih-duznosnika-286036> (datum pristupa stranici 20.05.2015.)

⁸ Kursna liste Centralne banke BiH od 30.11.2014: http://www.cbbh.ba/?id=4&year=2014&ex_rate=235

⁹ Član 5. stav 1.-3. Zakona o privremenom uređivanju osnovica za obračun i isplatu plata, odnosno zarada i drugih stalnih primanja kod korisnika javnih sredstava, Srbija („Službeni glasnik RS”, br. 116/2014), internetska stranica Ministarstva finansija: <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=10812>

¹⁰ Član 5. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora. Član 12. stav 3. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska. Član 4. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Srbija.

U Srbiji su, osim navedenim zakonom, *Uredbom o koeficijentima za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih u državnim organima* utvrđeni koeficijenti za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih u ministarstvima, posebnim organizacijama, sudovima, javnim tužilaštvima, Republičkom javnom pravobranilaštvu, organima za prekršaje, u službama predsjednika Republike, Narodne skupštine Republike Srbije, Vlade Republike Srbije i Ustavnog suda.¹¹ Lista koeficijenata za obračun i isplatu plata ovih lica nalazi se u prilogu uz ovaj rad.

Uvećanje plate, odnosno dodaci na platu državnih i javnih funkcionera u Crnoj Gori i Srbiji su također uređeni ovim zakonima. Njihova plata se, u Crnoj Gori, uvećava po osnovu radnog staža i to za 0,5% (za svaku započetu godinu do 10 godina radnog staža); za 0,75% (za svaku započetu godinu od 10 do 20 godina radnog staža); te za 1% (za svaku započetu godinu preko 20 godina radnog staža), a oni također imaju pravo i na dodatak po osnovu obavljanja dužnosti u visini do 30% utvrđene zarade na prethodno opisan način. U Srbiji dodatak na platu imaju izabrana, imenovana i postavljena lica (te zaposleni) za vrijeme provedeno u radnom odnosu (minuli rad) – u visini od 0,4 % od osnovice, za svaku punu godinu rada ostvarenu u radnom odnosu kod poslodavca; dežurstvo i prekovremeni rad; rad na dan državnog i vjerskog praznika; terenski dodatak; rad noću, ako takav rad nije vrjednovan pri utvrđivanju koeficijenta.¹²

Svi državni funkcioneri u Crnoj Gori koji svoju funkciju ne obavljaju profesionalno imaju pravo na razliku između zarade ili penzije koju ostvaruju i zarade koju bi ostvarivali da državnu funkciju obavljaju profesionalno.¹³ Javnosti su dostupni podaci o zaradi i naknadi izabranih, postavljenih odnosno imenovanih lica, u skladu sa zakonom, u Crnoj Gori i Hrvatskoj.¹⁴

IV.2. Pravo na naknadu troškova te druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti

Tokom obavljanja dužnosti, izabrana, imenovana i postavljena lica, odnosno dužnosnici u državnim institucijama Crne Gore, Hrvatske i Srbije imaju pravo na naknadu troškova te druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti, kao što su: naknada za odvojeni život, naknada za službeno putovanje, naknada za troškove prehrane, naknada za korištenje sopstvenog automobila, naknada za rad u radnim tijelima, naknada za troškove telefona te druge naknade. Dužnosnici u Republici Hrvatskoj imaju pravo i na životno osiguranje.¹⁵ Ove naknade su uređene zakonom i uredbama, odnosno odlukama vlade ovih država.

U Crnoj Gori državni i javni funkcioneri, u skladu sa zakonom, imaju pravo na:¹⁶

- naknadu sljedećih troškova: naknada za godišnji odmor, plaćeno odsustvo, privremena spriječenost za rad, stručno usavršavanje, ishrana u toku rada, službeno putovanje u zemlji

¹¹ Član 1. Uredbe o koeficijentima za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih u državnim organima, Srbija ("Sl. glasnik RS", br. 44/2008 - prečišćen tekst i 2/2012), internetska stranica Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave: <http://www.mduls.gov.rs/latinica/dokumenta-zakoni-akta-doneti.php> (datum pristupa stranici 25.08.2015.)

¹² Član 6. stav 3.-4. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora.

Član 5. stav 1., 3. i 4. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Srbija.

¹³ Član 4. stav 1. tačka 2. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora

¹⁴ Član 3. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora.

Član 12 b) Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska.

¹⁵ Član 4. st. 1. tačka 3. i 4. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora.

Član 11. stav 1. tačka 2.; član 16. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska.

Dio IX. Naknade i druga primanja, Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Srbija.

¹⁶ Član 8, st. 1., član 9. st. 1. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora

- i inostranstvu, odvojeni život od porodice, otpremnina zbog odlaska u penziju, te selidbeni troškovi i pomoć u zakonski utvrđenim slučajevima;¹⁷ te
- pravo i na druge naknade u vezi s obavljanjem dužnosti: naknadu za korištenje sopstvenog automobila, naknadu za rad u radnim tijelima, troškove telefona, troškove smještaja i drugu naknadu koja proizide u vezi sa obavljanjem dužnosti.¹⁸

Uredba Vlade Crne Gore o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima detaljnije utvrđuje uslove, način ostvarivanja i visinu naknade troškova na koje ostvaruju pravo državni i javni funkcioneri Crne Gore. Prema ovoj Uredbi, naknada troškova službenog putovanja, naknada troškova za odvojeni život od porodice i naknada troškova rada na terenu - terenski dodatak, međusobno se isključuju. Uredba detaljno opisuje pod kojim uslovima službenik/funkcioner ima pravo na ove vrste dnevnica i nadoknadu troškova, kao i način njihovog obračuna. Sastavni dio ove Uredbe čini spisak zemalja sa pripadajućim iznosom dnevnica za službeno putovanje u inostranstvo.¹⁹

Dužnosnici u Republici Hrvatskoj, u skladu sa zakonom, imaju pravo na sljedeće naknade materijalnih troškova, na koje se primjenjuju propisi koji se odnose na te naknade i za ostale korisnike državnog proračuna: naknada za odvojeni život, naknada troškova za službeno putovanje, naknada troškova prehrane, te pravo na životno osiguranje (Hrvatski sabor odlučuje o vrsti i visini osiguranja za zastupnike, a Vlada Republike Hrvatske za ostale dužnosnike).²⁰

Vlada Hrvatske je donijela *Odluku o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike, te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima*, kojom je predviđena naknada sljedećih troškova za službeno putovanje u zemlji i ostale materijalne troškove za državne dužnosnike, suce i druge zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog budžeta:²¹

Tabela 2. Visina naknade putnih i drugih troškova u zemlji

Vrsta troška	Visina naknade
<i>Dnevica za službeno putovanje u zemlji</i>	150,00 kuna;
<i>Troškovi noćenja</i>	u punom iznosu (uz priložen račun)
<i>Korištenje privatnog automobila u službene svrhe (isti iznos se nadoknađuje i kada ove troškove snosi stranka u postupku)</i>	2,00 kune/km
<i>Terenski dodatak (isključuje pravo na dnevnicu i naknadu za odvojeni život od obitelji)</i>	150,00 kuna/dnevno
<i>Naknada za odvojeni život od obitelji</i>	1.000,00 kuna/

¹⁷ Isplaćuje se po propisima koji važe za državne službenike i namještenike.

¹⁸ Druge naknade u Crnoj Gori se utvrđuju aktom organa, odnosno radnog tijela u kojem funkcioner vrši dužnost, a za predsjednika Crne Gore i generalnog sekretara predsjednika Crne Gore aktom radnog tijela Skupštine Crne Gore – čl. 9. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora

¹⁹ Uredba o naknadi troškova državnim službenicima i namještenicima, Crna Gora (Službeni list CG, br. 26/12), internetska stranica Službenog lista Crne Gore:

<http://www.sluzbenilist.me/PAOsnRezultati.aspx?no=&it=uredba+o+naknadi+tro%C5%A1kova+dr%C5%beavni+slu%C5%bebenicima+i+namje%C5%A1tenicima&la=-1&idt=-1> (datum pristupa stranici 27.08.2015.)

²⁰ Član 13. i 16. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska

²¹ Tačke II - V Odluke o visini dnevnice za službeno putovanje u zemlji i visini naknada za državne dužnosnike, suce i druge pravosudne dužnosnike te ostale zaposlene koji se financiraju iz sredstava državnog proračuna, a čija prava nisu uređena kolektivnim ugovorima, Hrvatska (Narodne novine, br. 117/12) (datum pristupa stranici 27.07.2015.)

<i>(isključuje pravo na dnevnicu za obavljanje službenih poslova u mjestu prebivališta obitelji) ili izuzetno: Ukoliko je korisniku naknade, po odobrenju nadležnog tijela, osiguran smještaj (u hotelu ili negdje drugo) na teret državnog proračuna, naknada za odvojeni život od obitelji iznosi</i>	mjesečno ili izuzetno: 50% određene visine naknade

U Srbiji izabrana, imenovana, odnosno postavljena lica (osim onih čija su prava iz radnog odnosa uređena drugim propisima) imaju pravo na naknadu sljedećih materijalnih troškova: naknadu plate za vrijeme odsustvovanja s rada zbog bolovanja, stručnog osposobljavanja i usavršavanja i drugih slučajeva odsustvovanja s rada uz pravo na naknadu plate utvrđenih zakonom i drugim propisima, kao i na druge naknade u skladu sa zakonom i drugim propisima; naknadu materijalnih troškova za dnevnice i noćenje na službenom putovanju; naknadu za upotrebu sopstvenog vozila u službene svrhe; naknadu za prevoz na rad i s rada; naknadu za selidbene troškove; naknadu za odvojeni život; novčanu naknadu, pohvalu te poklon (za postavljena lica, koja su se naročito istakla u obavljanju poslova vezanih za funkcionisanje državnih organa ili su na drugi način dala doprinos izuzetno uspješnom obavljanju poslova organa). Visinu, uslove i način isplate ovih naknada utvrđuje Vlada.²²

Uredba o naknadama i drugim primanjima izabranih, odnosno postavljenih lica Vlade Republike Srbije uređuje uslove pod kojima izabrana lica, kao i postavljena lica čija radna mjesta nisu položaji u državnim organima, ostvaruju pravo na naknadu troškova koji nastaju u vezi s njihovim radom u državnom organu i druga primanja, način ostvarivanja prava i visinu naknade troškova i drugih primanja. To su sljedeća prava: pravo na dodatak za pripravnost (10% vrijednosti radnog sata) za sudiju, javnog tužioca, zamjenika javnog tužioca i sudiju organa za prekršaje; pravo na naknadu troškova smještaja u visini razlike između stvarnih troškova smještaja i visine troškova koje bi imalo da koristi odgovarajući službeni stan; pravo na razliku zarade između plate koju ostvaruju u naučnoobrazovnoj ustanovi/fakultetu i plate koja im pripada za obavljanje dužnosti imaju članovi Vlade i postavljena lica u organima državne uprave s naučnim zvanjem, te sudija Ustavnog suda koji rade i u naučnoobrazovnoj ustanovi i u njoj ostvaruju prava iz radnog odnosa odnosno obavljaju nastavu na fakultetu u zvanju redovnog ili vanrednog profesora i koji ostvaruju prava iz radnog odnosa na tom fakultetu; pravo na naknadu sljedećih troškova: prevoza na posao, službenog putovanja u zemlji i inostranstvu te selidbe u inostranstvo, rada i boravka na terenu, privremenog ili trajnog premještaja u drugo mjesto rada, kao i pravo na otpremninu pri odlasku u penziju; pravo na dodatak na platu za: minuli rad, prekovremeni rad, rad na dan praznika koji nije radni dan te rad noću.²³

Odlukom o službenim putovanjima u inostranstvo Vlade Republike Srbije uređuju se službena putovanja u inostranstvo predsjednika i potpredsjednika Vlade i ministara, postavljenih lica i zaposlenih u ministarstvima, posebnim organizacijama i službama Vlade kao i drugih lica koja u inostranstvo putuju za potrebe Vlade. Odluka uređuje način

²² Član 1. stav 2., član 50. - 52. Zakona o radnim odnosima u državnim organima, Srbija ("Sl. glasnik RS" br. 48/91, 66/91, 44/98, 49/99, 34/01, 39/02, 49/05-US, 79/05, 23/13-US), internetska stranica Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave: <http://www.mduls.gov.rs/latinica/dokumenta-zakoni-akta-doneti.php> (datum pristupa stranici 31.07.2015.)

²³ Član 1. - 5. Uredbe o naknadama i drugim primanjima zaposlenih u državnim organima i izabranih, odnosno postavljenih lica, Srbija ("Službeni glasnik RS", br. 44/08, prečišćen tekst, 78/12), internetska stranica Ministarstva uprave i lokalne samouprave: <http://www.mduls.gov.rs/latinica/dokumenta-zakoni-akta-doneti.php> (datum pristupa stranici 31.08.2015.)

donošenja odluke o ovoj vrsti putovanja, dužnosti osoba koje putuju, izvore naknade troškova putovanja i način utvrđivanja dnevnica i ostalih troškova vezanih za službeno putovanje.²⁴

V. PRAVA NAKON PRESTANKA OBAVLJANJA DUŽNOSTI

Izabrana, imenovana odnosno postavljena lica, odnosno dužnosnici u Crnoj Gori, Hrvatskoj i Srbiji imaju određena prava i nakon prestanka obavljanja dužnosti. To su pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti, ukoliko su svoju dužnost obavljali profesionalno, te pravo povratka na radno mjesto (u Hrvatskoj i Srbiji).

V.1. Pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti

Pravo na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti je različito uređeno u ove tri države. U Crnoj Gori i Hrvatskoj državni i javni funkcioneri, odnosno dužnosnici ovo pravo mogu ostvariti u periodu od godinu dana nakon prestanka obavljanja dužnosti, dok funkcioneri u Srbiji ovo pravo ostvaruju tri mjeseca nakon odlaska sa dužnosti. Visina ove naknade mjesečno je, u sve tri države, jednaka visini posljednje plate koju je funkcioner odnosno dužnosnik ostvario tokom obavljanja svoje funkcije, s tim da se u Hrvatskoj visina te naknade smanjuje za 50% tokom drugih šest mjeseci primanja naknade. Raniji prestanak ovog prava je moguć, u sve tri države, ako korisnik tog prava stupi u radni odnos, ako bude izabran, imenovan ili postavljen na drugu dužnost gdje ostvaruje zaradu ili ako ostvari pravo na penziju. S druge strane, ovo pravo se može produžiti (u Crnoj Gori za još godinu dana, u Srbiji do 3 mjeseca, a u Hrvatskoj primanje punog iznosa naknade, umjesto 50%, drugih šest mjeseci trajanja prava) ukoliko korisnik tog prava u tom periodu stiče pravo na penziju.²⁵

PRAVO NA NAKNADU NAKON PRESTANKA OBAVLJANJA DUŽNOSTI SKRAĆENO SA ŠEST NA TRI MJESECA

U cilju uštede u budžetu i u cjelokupnom javnom sektoru, u Srbiji je na kraju 2013. godine donesen *Zakon o izmjeni Zakona o platama državnih službenika i namještenika*, kojim se pravo funkcionera na naknadu nakon prestanka obavljanja dužnosti skraćuje sa šest na tri mjeseca. Ova odredba će se primjenjivati do stupanja na snagu zakona kojim će se urediti plate funkcionera.²⁶ Navedeno skraćivanje prava se ne odnosi na funkcionere koji su ovo pravo stekli prije stupanja na snagu ovih izmjena.

Relevantni zakon u Hrvatskoj propisuje i uslove pod kojima državni dužnosnik ovo pravo ne može koristiti, a to su: ako je razriješen dužnosti zbog ranijeg postojanja činjenica koje su mu

²⁴ Član 1., 5. a i 7. Odluke o službenim putovanjima u inostranstvo, Srbija ("Sl. glasnik RS" br. 21/95, 22/95 - ispravka, 24/01, 73/04), internetska stranica Ministarstva uprave i lokalne samouprave: <http://www.mduls.gov.rs/latinica/dokumenta-zakoni-akta-doneti.php> (datum pristupa stranici 31.08.2015.)

²⁵ Član 10. Zakon o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora.

Član 15. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska.

Član 56. Zakona o platama državnih službenika i namještenika, Srbija, prečišćen tekst Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave ("Sl. glasnik RS", br. 62/06, 63/06 - ispr., 115/06 - ispr., 101/07, 99/10, 108/13 i 99/14), internetska stranica Ministarstva finansija: <http://www.mfin.gov.rs/pages/article.php?id=10064>

²⁶ Član 56. Zakona o izmjeni Zakona o platama državnih službenika i namještenika, Srbija ("Sl. glasnik RS", br. 108/2013)

bile poznate ili su mu morale biti poznate u vrijeme njegova imenovanja na dužnost, a nije ih predočio predlagatelju, no za koje je mogao pretpostaviti da bi bile objektivna zapreka njegovu imenovanju na dužnost; ako je razriješen dužnosti zbog pravomoćne osude radi počinjenja kaznenog djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina, Republike Hrvatske i vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom, odnosno ako je pravomoćno osuđen na bezuvjetnu kaznu zatvora, neovisno o kojem se kaznenom djelu radi; te ako je razriješen dužnosti na osobni zahtjev, a nije proveo na radu kao državni dužnosnik najmanje godinu dana.²⁷

V.2. Pravo povratka na radno mjesto

Drugo pravo nakon prestanka obavljanja funkcije, pravo povratka na radno mjesto, odnosno poslove koje je obavljao prije obavljanja dužnosti, imaju dužnosnici u Hrvatskoj, odnosno izabrano lice na stalnoj funkciji i postavljeno lice u Srbiji.

Zakonima su propisani rokovi u kojima dužnosnik mora podnijeti zahtjev za povratak na posao i rok u kojem poslodavac mora odgovoriti na zahtjev. Ukoliko se dužnosnik u Hrvatskoj vraća na posao u javnu službu u kojoj je bio zaposlen na neodređeno vrijeme prije stupanja na dužnost, ima pravo povratka na posao (na iste ili slične poslove) bez provođenja javnog konkursa. Do trenutka povratka na posao dužnosnici u Hrvatskoj imaju pravo na naknadu najviše do iznosa dvije plate. Ukoliko poslodavac u Hrvatskoj i Srbiji ne donese odluku o povratku na rad ili ako odluku o povratku na rad dužnosnik, odnosno izabrano i postavljeno lice ne prihvati, onda oni imaju pravo na naknadu plate na način i u periodu kako je opisano u prethodnom poglavlju V.1.²⁸

V.3. Propisi doneseni u cilju uštede državnog budžeta u Hrvatskoj kroz smanjenje iznosa penzije

U Hrvatskoj, u cilju smanjenja potrošnje sredstava državnog budžeta, sredinom 2010. godine donesen je *Zakon o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju*, kojim se uređuje privremeno smanjenje mirovina i mirovinskih primanja određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju. Zakonom su, među ostalima, smanjene mirovine zastupnika u Hrvatskom saboru, bivših članova Vlade Republike Hrvatske, kao i predsjednika Republike, te definisane kategorije umirovljenika koje ne podliježu ovom smanjenju. Smanjenje iznosi 10%, s tim da iznos smanjene mirovine, odnosno dodatka mirovini ne može biti manji od 5.000,00 kuna (1.282,26 BAM²⁹) mjesečno. Odluku o prestanku primjene ovog smanjenja će donijeti Vlada, kada realni rast BDP-a u tri prethodna uzastopna tromjesečja bude iznosio najmanje 2% u odnosu na isto tromjesečje prethodne godine i ako deficit državnog budžeta, u istom periodu, bude manji od 3%.³⁰ Ovom zakonu je prethodio *Zakon o smanjenju mirovina određenih prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika* iz 2009, po kojem se

²⁷ Član 15.a, 15.b i 15.c Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska

²⁸ Član 15.d i 15.e Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Hrvatska;

Član 70. stav 1.- 4. Zakona o radnim odnosima u državnim organima, Srbija

²⁹ Kursna lista Centralne banke BiH od 1.1.2014: http://www.cbbh.ba/?id=4&year=2014&ex_rate=001

³⁰ Član 1., iz člana 2., iz člana 3a, 4, 4a i 6a Zakona o smanjenju mirovina određenih, odnosno ostvarenih prema posebnim propisima o mirovinskom osiguranju, Hrvatska (Narodne novine br. 71/10 i 130/11, 157/13) (datum pristupa stranici 26.8.2015.)

umirovljenicima, bivšim zastupnicima, čija je mirovina određena na osnovu odredbi *Zakona o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru*³¹, mirovine smanjuju za 10%.³²

VI. POSEBNA PRAVA PREDSEDNIKA DRŽAVE TOKOM I NAKON MANDATA

Predsjednik Republike Hrvatske i predsjednik Republike Srbije po prestanku obavljanja mandata imaju posebna prava koja su uređena i posebnim zakonima – *Zakonom o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti*³³, te *Zakonom o predsjedniku Republike Srbije*,³⁴ koji istovremeno uređuje i prava predsjednika tokom mandata, te prava supružnika predsjednika.

Nakon prestanka mandata, predsjednici imaju sljedeća materijalna prava:

- pravo povratka na rad kod poslodavca kod kojeg su bili u radnom odnosu na neodređeno vrijeme prije početka obavljanja dužnosti (u roku od dva mjeseca u Hrvatskoj, odnosno tri mjeseca u Srbiji);
- pravo na naknadu plate do povratka na rad ili odlaska u penziju (u Hrvatskoj najviše do iznosa dvije plate; u Srbiji najviše šest mjeseci, s mogućnosti produženja za najviše još šest mjeseci ako u tom periodu stiče pravo na penziju);
- pravo na naknadu plate, odnosno mjesečno primanje ukoliko poslodavac ne donese odluku o povratku na rad ili ako odluku o povratku na rad predsjednik ne prihvati (u Hrvatskoj prvih šest mjeseci u visini pune predsjedničke plate, a ostalih šest mjeseci 50% tog iznosa; u Srbiji u iznosu od 80% predsjedničke plate dok se ne zaposli, ali najduže dok ne ispuni uslove za penziju);
- pravo na posebno mjesečno primanje (samo u Srbiji): ukoliko je plata bivšeg predsjednika Srbije koji se zaposlio, odnosno penzija bivšeg predsjednika koji se penzionisao manja od 80% plate predsjednika Srbije, onda on ima pravo na primanje u iznosu razlike između 80% plate predsjednika Srbije i plate koju prima;
- pravo na penziju;
- pravo na ured te za potrebe obavljanja poslova ureda pravo na dva službenika, osobnog vozača i službeno osobno vozilo (u Hrvatskoj u periodu od pet godina* po prestanku mandata, u Srbiji onoliko vremena koliko je trajao njegov predsjednički mandat);
- pravo na fizičku zaštitu (u Hrvatskoj šest mjeseci; u Srbiji jednu godinu po prestanku mandata ili duže ako postoje opravdani razlozi);
- pravo na troškove sahrane (u Hrvatskoj) u slučaju smrti predsjednika Republike.³⁵

³¹ Zastupnici u Hrvatskom saboru su, prema *Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika u Hrvatskom saboru* (čl. 8-16.a; Narodne novine br.: 55/2000) imali pravo na zastupničku mirovinu koju su sticali pod povoljnijim uslovima, nego što to propisuju opšti uslovi za sticanje prava na starosnu mirovinu prema *Zakonu o mirovinskom osiguranju*. Izmjenama i dopunama ovog Zakona (član 2. i 3., Narodne novine br. 12/12) ovo pravo je ukinuto, tako da od tada zastupnici nakon prestanka zastupničkog mandata ostvaruju pravo na mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju.

³² Član 2. Zakona o smanjenju mirovina određenih prema Zakonu o pravima i dužnostima zastupnika, Hrvatska (Narodne novine br.86/09)

³³ Zakon o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti (Narodne novine br. 105/04, 22/13, 102/14-OURH)

³⁴ Zakon o predsjedniku Republike Srbije, internetska stranica predsjednika Republike Srbije: <http://www.predsednik.rs/lat/dokumenta/zakon-o-predsedniku> (datum pristupa stranici 03.11.2015.)

³⁵ Član 2, 2a, 3, 5, 6. Zakona o posebnim pravima predsjednika RH po prestanku obnašanja dužnosti; član 36. - 42. i 44. Zakona o predsjedniku Republike Srbije

Predsjedniku Republike Srbije koji je razriješen, iako nema prava uređena zakonom za bivšeg predsjednika Republike, Narodna skupština može odrediti da mu pripadnu pojedina ili sva prava koja po ovom zakonu ima bivši predsjednik Republike Srbije.

Kako je ranije spomenuto, Zakon o predsjedniku Republike Srbije uređuje i:

- prava predsjednika tokom mandata: pravo na platu i naknadu plate; pravo na druga primanja u skladu sa zakonom i drugim propisima, pravo na odmore i odsustva; te pravo na obavezno socijalno osiguranje. Ukoliko je predsjednik Republike prije izbora za predsjednika Republike ostvario pravo na penziju, on ima pravo na platu u punom iznosu.
- prava supružnika predsjednika Republike tokom njegovog mandata: pravo na odsustvo s rada i naknadu plate koju bi primao da radi na svom radnom mjestu dok izvršava protokolarnе i druge društvene obaveze; pravo na mirovanje radnog odnosa koje se računa u staž penzionog i invalidskog osiguranja i na mjesečno primanje 20% plate predsjednika Republike.³⁶ Ova dva prava supružnika predsjednika međusobno se isključuju.

* Prema ranijoj odredbi člana 5. osnovnog *Zakona o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obavljanja dužnosti* („Narodne novine“, br. 105/04.), bivši predsjednik je imao pravo **trajno koristiti prava** na teret državnog budžeta Republike Hrvatske. Izmjenama i dopunama ovog zakona ovo **pravo je ograničeno na pet godina**, ali se to ograničenje **ne odnosi na bivšeg predsjednika koji je već ostvario ovo pravo** u vrijeme kada su ove izmjene i dopune stupile na snagu, nego ih on nastavlja koristiti trajno u istom opsegu.³⁷ U maju 2015. u Hrvatskom saboru su predložene izmjene ovog zakona kojim bi se, ipak, ukinulo ovo pravo trajnog korištenja bivšim predsjednicima.³⁸ Međutim, Vlada Hrvatske nije podržala ovaj prijedlog.³⁹

³⁶ Član 31. i 32. Zakona o predsjedniku Republike Srbije

³⁷ Član 6. Zakona o izmjenama i dopunama zakona o posebnim pravima predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti (Narodne novine br. 22/13)

³⁸ Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o posebnim pravima predsjednika RH po prestanku obnašanja dužnosti, internetska stranica Hrvatskog sabora: www.sabor.hr/fgs.axd?id=42644 (datum pristupa stranici 26.08.2015.)

³⁹ Mišljenje Vlade Hrvatske, internetska stranica Hrvatskog sabora: www.sabor.hr/lgs.axd?t=16&id=43243 (datum pristupa stranici 04.11.2015.)

Prilog: Koeficijenti za obračun plata

CRNA GORA

Koeficijenti državnih i javnih funkcionera⁴⁰

DRŽAVNI FUNKCIONER

<u>funkcija</u>	<u>koeficijent</u>
predsjednik Crne Gore	14,84
predsjednik Skupštine Crne Gore	12,98
predsjednik Vlade Crne Gore	12,98
potpredsjednik Skupštine Crne Gore	11,80
potpredsjednik Vlade Crne Gore	11,80
poslanik	11,50
ministar	11,50

JAVNI FUNKCIONER

<u>funkcija</u>	<u>koeficijent</u>
direktor Agencije za nacionalnu bezbjednost	11,50
generalni sekretar Skupštine Crne Gore	10,39
generalni sekretar Predsjednika Crne Gore	10,39
generalni sekretar Vlade Crne Gore	10,39
zamjenik generalnog sekretara Skupštine Crne Gore	10,08

HRVATSKA

Koeficijenti za izračun plate državnih dužnosnika⁴¹

<u>funkcija</u>	<u>koeficijent</u>
predsjednik Republike Hrvatske	9,30
predsjednik Hrvatskoga sabora	7,86
predsjednik Vlade Republike Hrvatske	
predsjednik Ustavnog suda Republike Hrvatske	
potpredsjednik Hrvatskoga sabora	7,14
potpredsjednik Vlade Republike Hrvatske	
zamjenik predsjednika Ustavnog suda Republike Hrvatske	
predsjednici radnih tijela Hrvatskoga sabora	6,42
suci Ustavnog suda Republike Hrvatske	
ministri	
glavni državni revizor	
pučki pravobranitelj	
predsjednik Državnoga izbornog povjerenstva Republike Hrvatske	
potpredsjednici radnih tijela Hrvatskoga sabora	5,70
zamjenici ministara	

⁴⁰ Član 5. Zakona o zaradama i drugim primanjima državnih i javnih funkcionera, Crna Gora

⁴¹ Član 12. Zakona o obvezama i pravima državnih dužnosnika, Republika Hrvatska

predstojnik Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske
predstojnici državnih ureda
glavni tajnik Vlade Republike Hrvatske
potpredsjednici Državnoga izbornog povjerenstva Republike Hrvatske
ravnatelj Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

ravnatelj Porezne uprave 5,50

ravnatelj Carinske uprave
glavni ravnatelj policije
ravnatelj Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje

zastupnici u Hrvatskom saboru 5,27

tajnik Hrvatskoga sabora
predstojnik Ureda predsjednika Hrvatskoga sabora
glavni tajnik Ustavnog suda Republike Hrvatske
tajnik Vrhovnog suda Republike Hrvatske
zamjenici glavnog državnog revizora
članovi Državnoga izbornog povjerenstva Republike Hrvatske
zamjenik predstojnika Ureda predsjednika Vlade Republike Hrvatske
glavni državni inspektor
zamjenik glavnog tajnika Vlade Republike Hrvatske
glavni državni rizničar
pomoćnici ministra
glasnogovornik Vlade
ravnatelj državnih upravnih organizacija
pravobranitelj za djecu
pravobranitelj za ravnopravnost spolova
pravobranitelj za osobe s invaliditetom
ravnatelj Središnje agencije za financiranje i ugovaranje
programa i projekata Evropske unije

zamjenik tajnika Hrvatskoga sabora 4,98

zamjenik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje
zamjenik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

zamjenici pučkog pravobranitelja 4,69

ravnatelj Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 4,55

ravnatelj Središnjeg registra osiguranika
zamjenik ravnatelja Središnje agencije za financiranje i
ugovaranje programa i projekata Evropske unije
pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje
pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje

zamjenik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 4,26

predsjednik Savjeta za nacionalne manjine
zamjenici pravobranitelja za djecu
zamjenici pravobranitelja za ravnopravnost spolova
zamjenici pravobranitelja za osobe s invaliditetom

pomoćnik ravnatelja Hrvatskog zavoda za zapošljavanje 3,97

SRBIJA

Koeficijenti za obračun i isplatu plata izabranih lica iz člana 1. tačka 1) zakona⁴²

funkcija	koeficijent
- predsjednik Republike	15,00
- predsjednik Narodne skupštine Republike Srbije (NSRS) predsjednik Vlade	12,00
- potpredsjednik NSRS potpredsjednik Vlade predsjednik Ustavnog suda predsjednik Vrhovnog suda	10,50
- ministar Republički javni tužilac sudija Ustavnog suda	10,20
- predsjednik Višeg privrednog suda	9,60
- predsjednik stalnog radnog tijela NSRS predsjednik poslaničke grupe sudija Vrhovnog suda zamjenik Republičkog javnog tužioca	9,40
- sudija Višeg privrednog suda	9,00
- zamjenik predsjednika stalnog radnog tijela NSRS zamjenik predsjednika poslaničke grupe	8,80
- narodni poslanik na stalnom radu u NSRS	8,60
- predsjednik okružnog suda okružni javni tužilac	8,30
- predsjednik privrednog suda	7,80
- sudija okružnog suda zamjenik okružnog javnog tužioca predsjednik opštinskog suda opštinski javni tužilac sudija privrednog suda	7,50
- sudija opštinskog suda zamjenik opštinskog javnog tužioca	6,90

⁴² Član 7. Zakona o platama u državnim organima i javnim službama, Republika Srbija

Koeficijenti za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica u Srbiji⁴³

pozicija	koeficijent
- direktor posebne organizacije, generalni sekretari predsjednika Republike, sekretar Narodne skupštine, Generalni sekretar Vlade, državni sekretar i direktor Kancelarije za pridruživanje Evropskoj uniji	24,00
- zamjenik sekretara Narodne skupštine, zamjenik Generalnog sekretara Vlade, šef Kabineta predsjednika Vlade, direktor službe Vlade koji je odgovoran predsjedniku Vlade, zamjenika direktora posebne organizacije, zamjenika direktora Kancelarije za pridruživanje Evropskoj uniji i direktor organa uprave u sastavu ministarstva;	22,00
- sekretar ministarstva, pomoćnik ministra, sekretar Ustavnog suda, sekretar Vrhovnog suda Srbije, zamjenik šefa Kabineta predsjednika Vlade, šef Kabineta potpredsjednika Vlade, zamjenik direktora službe Vlade koji je odgovoran predsjedniku Vlade, direktor službe Vlade koji je odgovoran Generalnom sekretaru Vlade i direktor Uprave za zajedničke poslove republičkih organa;	21,50
- Republički javni pravobranilac	21,10
- pomoćnik direktora posebne organizacije, pomoćnik Generalnog sekretara Vlade, zamjenik šefa Kabineta potpredsjednik Vlade, pomoćnik direktora službe Vlade koji je odgovoran predsjedniku Vlade, zamenik direktora službe Vlade koji je odgovoran Generalnom sekretaru Vlade i zamjenik direktora Uprave za zajedničke poslove republičkih organa;	20,20
- zamjenik Republičkog javnog pravobranioca	19,10
- republički savjetnik, pomoćnik direktora organa uprave u sastavu ministarstva, pomoćnik direktora službe Vlade koji je odgovoran Generalnom sekretaru Vlade i pomoćnik direktora Uprave za zajedničke poslove republičkih organa;	17,70
- predsjednik vijeća za prekršaje	17,00
- načelnik okruga	16,50
- savjetnik Narodne skupštine	16,00
- sudija vijeća za prekršaje i stajrešina opštinskog organa za prekršaje	15,10
- sudija opštinskog organa za prekršaje	14,10

⁴³ Član 2. Uredbe o koeficijentima za obračun i isplatu plata imenovanih i postavljenih lica i zaposlenih u državnim organima, Republika Srbija